

verantwoord landgebruik

Wat is verantwoord landgebruik eigenlijk?

Verantwoord landgebruik is het gebruik van land met behoud van biodiversiteit en natuurlijke hulpbronnen, om nu en in de toekomst genoeg voedsel en grondstoffen te kunnen produceren die de mens nodig heeft. Het gaat vooral om landgebruik voor de productie of het houden van:

Voedsel

Vee en veevoer

Vezels
(o.a. hout en katoen)

Verantwoord landgebruik houdt ook rekening met de landrechten van de lokale bevolking en hun voedselvoorziening. Dat betekent dat er niet alleen voedsel wordt geproduceerd voor de export, maar ook voor de plaatselijke bevolking.

Wat zijn oplossingen?

Het is mogelijk om op een duurzame manier meer te produceren met minder grond. Bijvoorbeeld door verschillende gewassen te verbouwen op een stuk grond, of chemicaliën alleen in te zetten waar ze echt nodig zijn. Hierdoor is minder nieuw land nodig en worden ontbossing, verschraving en de vermindering van biodiversiteit tegengegaan.

Dit is belangrijk, want ontbossing speelt een grote rol bij de opwarming van de aarde. Bossen produceren zuurstof en halen CO₂ uit de lucht. Bovendien komen bij het kappen van bossen broeikasgassen vrij. Verantwoord landgebruik zorgt er ook voor dat de biodiversiteit wordt behouden. De bacteriën die in de bodem leven, vormen een natuurlijke CO₂-opslag doordat ze chemische stoffen omzetten in andere stoffen en water vasthouden. Meer biodiversiteit leidt dus tot minder CO₂ in de lucht.

Wat zijn de problemen?

Klimaatverandering

Afname biodiversiteit

Schending landrechten lokale bevolking

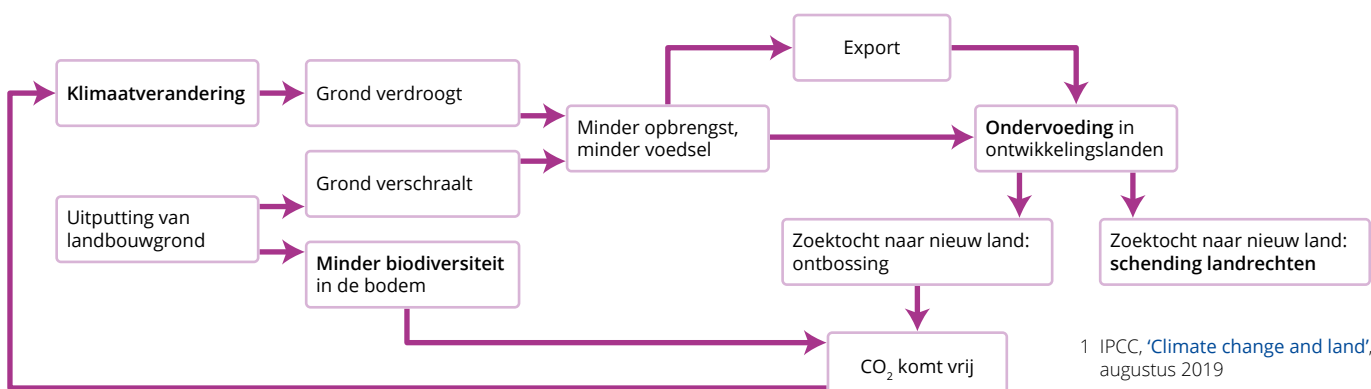
Ondervoeding lokale bevolking

Waarom is het belangrijk?

Het VN-klimaatpanel IPCC waarschuwt¹ voor een wereldwijde voedselcrisis vanaf 2050 door een combinatie van klimaatverandering en slechte landbouwpraktijken, zoals overmatig gebruik van chemicaliën en monocultuur. Bijna 60% van de wereldwijde

landbouwgrond is verschrapt en dus minder vruchtbaar. Terwijl het aanbod van vruchtbaar land afneemt, stijgt de vraag naar voedsel (en dus naar land) door een almaar groeiende wereldbevolking. Dit leidt tot een vicieuze cirkel:

¹ IPCC, 'Climate change and land', augustus 2019

Hoe past verantwoord landgebruik in ons beleid?

ABP oefent invloed uit op twee niveaus: via directe beleggingen in land (zie 'Dilemma: beleggen in land of niet?') en als aandeelhouder van voedingsbedrijven, die belangrijke afnemers zijn van landbouwondernemingen. Met ons beleid willen we bijdragen aan de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties, waaronder doelstellingen 12: Verantwoorde consumptie en productie, 13: Klimaatactie, en 15: Leven op het land.

Een belangrijke eis die we aan voedingsbedrijven stellen is dat ze ontbossing in hun toeleveringsketen tegengaan. Dit is goed voor mens en milieu, én voor de bedrijven zelf. Ze beperken de risico's op reputatieschade en een verantwoord landbeleid kan concurrentievoordelen opleveren als consumenten vaker kiezen voor duurzame producten. Ook leidt het tot grotere financiële stabiliteit op de lange termijn: als de wet- en regelgeving strenger wordt, zijn duurzame voedingsbedrijven hier al op voorbereid.

Binnen het samenwerkingsverband Climate Action 100+ spreekt ABP voedingsbedrijven ook aan op vermindering van de CO₂-uitstoot. Gemiddeld is de toeleveringsketen verantwoordelijk voor 30% van de uitstoot van broeikasgassen van een voedingsbedrijf. De belangrijkste oorzaken zijn ontbossing en het gebruik van (kunst)mest. Ten slotte vragen wij voedingsbedrijven om voedselverspilling in de keten tegen te gaan en toe te zien op het respecteren van lokale landrechten in hun hele toeleveringsketen.

Hoeveel belegt ABP in land- en bosbouw?

€ 6*
MILJARD

dat is **1,5%** van het totale vermogen van ABP

± € 4 miljard

Landbouw / grondstoffen

± € 2 miljard

Bosbouw / hout

* per 31-12-2018

Dilemma: beleggen in land of niet?

Aan beleggen in land kleven risico's, zoals het risico dat het land onrechtmatig of door ontbossing is verkregen. ABP belegt in land, maar wel op een manier die bijdraagt aan verantwoord landgebruik. Als lid van het Nederlandse samenwerkingsverband LANDdialoog dragen we bij aan onderzoek naar de manier waarop land is verkregen. Zo publiceerden we in 2017 samen met Oxfam en Both ENDS een [gids](#) met bronnen die beleggers kunnen gebruiken in hun onderzoek. Al het land voor houtproductie waarin we beleggen, is gecertificeerd, bijvoorbeeld met een FSC-keurmerk. Bij landbouwgrond stellen we de eis dat er geen bos mag zijn gekapt.

Er zijn meer dan 400 duurzaamheids-certificaten voor landbouwproductie. Het is bijna ondoenlijk om deze allemaal te onderzoeken en te bepalen welke goed genoeg zijn. Het Natural Resources Fund, dat de landbeleggingen voor ABP beheert, vindt het dan ook belangrijk om te komen tot één universeel kwaliteitssysteem. Via het Natural Capital Stewardship-initiatief streven we ernaar om, samen met andere beleggers, alle landbouwgrond-gebruik te gaan beoordelen op vijf maatstaven: bodemvruchtbaarheid, watergebruik en -kwaliteit, input efficiency (alleen kunstmest en chemicaliën gebruiken waar het echt nodig is), uitstoot van broeikasgassen en biodiversiteit.

Samenwerking

Cerrado Manifesto

De Cerrado-savanne in Brazilië, een van de belangrijkste ecosystemen ter wereld, herbergt 5% van alle planten en dieren op aarde. De helft van dit gebied is verloren gegaan aan landbouw. In 2017 hebben ruim 60 maatschappelijke organisaties het Cerrado Manifesto uitgebracht, met als doel het stoppen van ontbossing in het gebied. Diverse bedrijven en beleggers, waaronder ABP, steunen dit initiatief.

PRI & Ceres: beleggersinitiatief voor duurzame bossen

ABP maakt deel uit van het wereldwijde initiatief van institutionele beleggers voor duurzame bossen. We maken ook andere beleggers bewust van de financiële, sociale en milieurisico's die bedrijven lopen als ze vlees en soja-ingrediënten uit Zuid-Amerika inkopen. Ook helpen we beleggers met bedrijven in gesprek te gaan over ontbossing.

